

Az egész aktió keresztülvitele vagy a kormány támogatása vagy pedig közbenjárása, de minden esetre műszaki közegek ellenőrzése mellett történék, még pedig vagy egy erre hivatott testület, (p. o. Gyárosok országos szövete) vagy egy alakítandó, de különféle cégektől teljesen független kereskedelmi társaság által.

Az építési szükséglet fedezése.

A kormány által támogatott propagandával oda kell hatni, hogy a városok, a melyekben központi telepek építését tervezik oly évjáradékot szavazzanak meg, a melyeknek jelen leszámítolása az építési szükségletet és az első félévi üzemköltséget fedezni tudja.

A műszaki tervek elkészítése.

A magyarországi elektrotechnikai cégek, amelyek a telepek kiépítésével amugy is megbiztatnának, a terveket minden ellenérték nélkül elkészítik.

A munkák kiadása.

A tervek alapján egyik, vagy másik szakcég megbízást kapna arra, hogy a telepet az évjáradék nagyságához mérten kiépítse. A telep rendszerének megválasztása és az építmények meghatározása a kisiparra való tekintettel történék.

A telepek üzemvitele.

Az építő cég által üzembe helyezett telep üzemvitelét a jelzett testület vagy társaság vinné, még pedig oly módon, hogy olcsó egységekkel a magánosok házainak bérletre vagy törlesztésre való berendezésével a telep legmagasabb világítási megterhelését leggyorsabban elérje és így a villamvilágítást nemcsak mindenkinek elérhetővé tegye, hanem a telep jövedelmét is biztos alapra helyezze.

Ilyformán aztán alkalma nyílik a telep vezetőségének, hogy kiváló gondot fordítson a kisiparra.

A gondoskodás formája az, hogy köteles a jelentkezőnek a központi telephez hozzáépített közműhelytelepben műhelyt adni és megfelelő bér mellett motort is rendelkezésére bocsátani. Köteles a kisiparosnak nemcsak a szerszámgepei megválasztásában segítségére lenni, hanem ha erre szükség van, a kormány segítségével szerszámgepekről gondoskodni. — Az üzemvivő társulat budapesti irodája megrendeléseket közvetít a vidéki központi telepen dolgozó kisiparosoknak és segítségére van a nyersanyag megválasztásában és gyártmányi kivitelében.

A telepek jövedelme.

A központi telepekbe kamatosítandó és visszafizetendő érték nincsen befektetve. A bruttójövedelemből fedezendő: a kiadás, a javítás és az ujtási alap: a többi nyereség: a telepek feltétlenül jövedelmezők különösen akkor, ha helyes egységár mellett a villamvilágítás általánossá válik és ha továbbá a gépezetek egy része nappal is — erőátviteli célokra — hasznos munkát végez. Hiszen a magyarországi központi telepek mindamellett, hogy kamatosítandó tőkével építették és gépberendezésük csak csekélyen működik, mégis tisztességes hasznot hoznak. Különben pedig az egész világon nincsen villamvilágítási központi telep, de más világítási központi telep sem, a mely nem jövedelmezne dusan.

A jövedelem egy része az üzemvivő testületnek vagy társaságnak fizettetnék ki, egy másik része az illető városnak hozzájárulásul az annuitás fizetéséhez és egy harmadik része a kisipar fejlesztésére fordítatnék. A nyereség felosztása a városok és kormány közbenjöttével, előre meghatározandó quoták szerint történék.

Az üzem átadása a városnak.

Egy előre meghatározott időpont után, vagy a telep jövedelmétől függő időpontban a telep üzemé a város kezelésébe megy át, de akkor is kell, hogy a kormány közvetlen vagy az említett üzemvivő társulat által közvetített befolyást gyakorolhasson az üzemvitelre.

Kidolgozott mellékletek:

- a) Üzemvivő társaság szervezete.
- b) Szerződési tervezet a város és üzemvivő között.
- c) Üzemviteli feltételek a közönséggel szemben.
- d) Közműhelytelep szervezete és igénybevételek.
- e) Rentabilitási és üzemszámítás.

Mielőtt a tervezett akciónak Magyarország kisiparra kifejtett hatását vázolnám, felemlitem a következőket: Kellő organizatio és a kormány támogatása mellett 150 központi telep létesíthető Magyarországon ilyen alapon és egy-egy telepet átlag 200.000 koronára számítva 30 millió korona volna a beépítendő érték, a mely összeg, mint megrendelés a magyar iparnak ily módon jutna. És ha tekintetbe vesszük, hogy az így létesített telepek feltétlenül hasznosak és jövedelmezők, akkor igen nagy érdeke a kormány-nak, hogy jóakaratu támogatásával a hazai iparnak juttassa ezen megrendeléseket.

Más alapon Magyarországon magyar iparnak 30 millió koronányi munkát adni lehetetlen, de ezen összeget folyósítják a bankok akadálytalanul, ha a városok az 1898. t.-c. XXXII. 2. alapján vállalt fizetési kötelezettséggel, községi kötvények kibocsátására módot nyújtanak. Az országnak pedig — ha egy-egy telepet körülbelül átlagban 200 lóerőre becsülünk — 30.000 lóerő állana rendelkezésére kisipari és egyéb ipari célokra.

(Folyt. köv.)

HIREK

— **A kassai muzeum,** a téli hónapokban csak reggeli 9—12 óráig van nyitva.

A bemenet ingyenes: vasárnapon, kedden, szerdán és szombaton. Csütörtökön a belépő díj személyenként 40 fillér.

A muzeum zárva van hétfőn és pénteken; továbbá a karácsonyi, husvéti és pünkösdi ünnepek alatt. Botokért, esernyőkért, csomagokért 6 fillér fizetendő.

A könyvtár, péntek kivételével naponként nyitva áll 3—7-ig délután.

— **Személyi hir.** Orlovsky István főreáliskolai tanár ma Karlsbadból hazaérkezett, ahol egészségi állapotának helyreállítása miatt hosszabb ideig tartózkodott. Előadásokat azonban még nem fog tartani, minthogy még mindig hosszabb pihenésre van szüksége.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister Dr. Pap Illés kassai állami főreáliskolai helyettes tanárt ugyanoda rendes tanárrá nevezte ki.

— **A vasutasok sztrájkjához.** Lapzártakor értesülünk, hogy a d. u. 4 órai gyorsvonat Görgey miskolci üzletvezető vezetése mellett elindult, azonban Bárca mellett a munkások a sínekre feküdtek s így a vonat tovább nem mehetett. A vonatra mindössze 12 utas merészkedett felszállani.

— **Uj vashid.** A Szikszó község átkeleti szakaszán levő vadászpataki hid 25.00 méter szabad nyílással és vasfelszerkezettel újból épült ki. E hid alépitménye 20.000, a vasfelszerkezete 24000 koronába került. A már

teljesen kész hid próba terhelése f. hó 19-én ejtetett meg a kereskedelemügyi ministerium által kiküldött szakközeg jelenlétében s mint-hogy a próbaterhelés sikeresnek bizonyult, ezen nagy vidék forgalmát biztosító vashid rendeltetési céljának át is adatott. A hid alépitménye a kassai államépitészeti hivatal állandó ellenőrzése mellett Deutsch Izrael miskolczi vállalkozó által létesített, a vasfelszerkezetet a m. kir. állami gépgyár szállította.

— **Halálos baleset.** Mint lőcsei tudósítónk táviratozza, ma délelőtt Gally Károly a szepesi hitelbank pénztárosának a Zárda-utcában levő emeleti lakásának ablakából egy nála lakó 14 éves iskolás leány kiesett. A leány oly nagy sérüléseket szenvedett, hogy felépüléséhez kevés a remény.

— **Egy község pusztulása.** Vizsolyi tudósítónk táviratozza, hogy Vizsoly község délelőtt majdnem egészen a tűz martaléka lett. Eddig ki nem derített okból a község északi részén egy csűr gyulladt ki és a borzasztó szélvihar folytán a tűz villámgyorsan terjedt tova, úgy, hogy néhány pillanat alatt az egész házsor melléképületekkel együtt lángokban állott. Leégett 35 ház az összes melléképületekkel. A tűz csak akkor szűnt meg, mikor már az utolsó ház is leégett. A nyomor óriási. A kár még nincs megállapítva. A vizsgálat folyik.

— **Szigoru miniszteri rendelet.** Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi minister elrendelte tekintettel a tanítók, tanítónők és óvónők sűrű fegyelmi vizsgálataira, a melyek arra engednek következtetni, hogy a tanítói személyzetben a fegyelem meglazult, a köteleességteljesítés lanyha és egyik-másik társadalmi viselkedése is kifogás alá esik, — a fegyelmi vizsgálatok két hónapon belül elintéztessenek és a vétkesek szigoru büntetésben részesüljenek.

— **Hivatalvesztésre ítélt főszolgabíró.** Trencsénvármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya Osztrólczy Géza főispán elnöklété alatt Khade Géza felfüggesztett illavai főszolgabírót több rendbeli szabálytalanság és hivatali visszaélés miatt hivatalvesztésre, az okozott károk megtérítésére és a fölmerült vizsgálati költségek megtérítésére ítélte.

— **Titokzatos gyilkosság.** Sajókazáról jelenti tudósítónk, hogy ott a határban 2 csendőrt találtak agyonlőve. Rajtuk volt teljes felszerelésük. A vizsgálatot megindították.

— **Aggtelek Kassán.** Egy kiváló izléssel készült Csepkőbarlang kirakatot rendezett Sutter Rezső fő-utca 21. sz. alatti csemegekereskedő. A kirakatot még érdekesebbé tesz az a körülmény, hogy a csepkövek fantasztikus eredetiségén kívül telve mindenféle nyénc dolgokkal, minden szikla csúcs. Természetesen számtalan bámuloja akad.

TÁVIRATOK.

Nagy tűz Tornán.

Torna, április 20. (Saj. tud. táv.) Tegnap délután Tornán tűz ütött ki, amelyet a nagy szélben lokalizálni teljesen lehetetlen volt. A tűz óriási mérvet öltött, eddig 38 ház esett áldozatul. Rendkívül sok takarmány és élő marha pusztult el a tűzben. A házak legnagyobb része nincsen biztosítva. A nyomor igen nagy. Az oltás még ma délben sem sikerült teljesen.

Uj női kalap-üzlet.

Lefkovits Izidor
Kassa, főutca 75.

Nagy választék a legelegánsabb női- és gyermekkalapokban, GYERMEKFELÖLTÖKBEN ÉS RUHÁCSKÁKBAN. 3105